

Museet for Thy og Han Herred

Museet har som i de forrige år foretaget en lang række besigtigelser, mindre prøvegravninger og to større undersøgelser.

Den første var udgravningerne af en overpløjet høj. Der var ikke meget høj tilbage, men oprindeligt må det have været en af de smukkeste beliggende gravhøje i området, højt beliggende på Tråbakken i Nors med udsigt over Nors Sø.

Finderen, Børge Møller, stødte ved forårsarbejde på sten, da han ville fjerne dem, glimtede det forunderligt, og pludselig stod han med en guldarmring i hånden. Børge Møller stoppede straks videre undersøgelse og tilkaldte museet. Resten af graven blev udgravet - der kom ikke mere guld, men et pænt stort sværd. Graven var en stensat grav fra slutningen af ældre bronzealder. Guldarmringen er som type ret sjælden og forekommer som regel kun i mandsgrave.

Midt på sommeren kom den næste meget store opgave. Ved ralgravning ved Kollerup Strand blev der fundet rester af et skib. Vragtømmer er jo ingen sjældenhed ved vestkysten, men dette var usædvanligt ved at ligge ca. 400 m. inde i landet. Fundet måtte derfor antages at have en betydelig alder.

Hjømebeslag af blik fra Povel Jacobsens kiste, fundet i graven i Thisted Kirke.

Forundersøgelserne var vanskelige - kun en stump tømmer stak op over vandet i ralsøen. Der måtte hidkaldes dykkere og folk med forstand på skibe. Ole Crumlin-Pedersen, Skibshistorisk Laboratorium, Roskilde, og Hans Jeppesen, Limfjordsmuseet Løgstør blev tilkaldt, begge har forstand på skibe og kan dykke. Det var straks klart, at man stod over for de endda særdeles velbevarede rester af en kogge - det middelalderlige handelsskib. Det var også klart, at en undersøgelse måtte foretages. Vikingskibshallen og Thisted Museum gik ind i et

samarbejde - Vikingskibshallen skulle være faglig rådgivende. Det lykkedes Thisted Museum at skaffe de fornødne midler, og undersøgelsen kunne begynde midt i september. Vores forventninger blev ikke skuffede bortset fra måske på et punkt, nemlig at lasten var fjernet. Der er fundet enkelte potteskår, skifer sandsynligvis fra Rhinområdet, masser af knogler af ko og svin, en teming, nogle spillebrikker og et par sko. Skibet derimod har indfriet vore forventninger til fulde - det er bedre bevaret end nogen havde turdet håbe. Der er mange spændende skibshistoriske og skibsbygningstekniske detaljer, der nu kan og skal studeres. Skibet er i skrivende stund endnu ikke taget op, og mange detailundersøgelser forestår. Med lidt forsigtighed kan det siges, at skibet sandsynligvis er fra ca. 1200. Når skibet er oppe forestår der geologiske undersøgelser. Laboratoriet for fysisk geografi i Århus er meget interesseret i undersøgelsen, da der her er gode chancer for at prøve at få rede på, hvordan Jyllands vestkyst så ud i middelalderen. Hvor skibet skal ende ved endnu ingen - der forestår nu en opmåling i 1:1 i Thisted, hvor skibet bliver lagt i bassiner med vand. Skibet er bygget af egetræ og er meget velbevaret. Det er en meget bekostelig og kompliceret affære at konservere træ og specielt egetræ, vi håber, der findes en løsning på dette problem, og at skibet på et eller andet tidspunkt atter kan vende tilbage til Han Herred.

Kogge ved Kollerup strand. Fot. Tage Jensen.

Museets magasinproblemer har i mange år været håbløse. Vi er nu igen flyttet, denne gang til øverste etage på uldspinderiet vi håber, vi her har fundet et blivende sted. At en enkelt etage langt fra er nok ses ved, at vi har måttet leje lokaler til skibet. Der arbejdes ihærdigt på at bringe magasinet i orden.

Vi har også i år for alvor fået taget hul på at få revideret og registreret vores samlinger, så de bliver mere anvendelige. Foreløbig er vi i gang med en gennemgribende fotoregistrering, der snart er afsluttet - vi har selv, men også vores brugere har allerede haft stor udbytte af de nye registre.

På en ekstraordinær bevilling fra Thisted Byråd er der i år udført en gennemgribende restaurering af Skjoldborgs hus i Øsløs. I løbet af efteråret bliver 1. sal på museet

malet og istandsat. Der arbejdes derfor med en nyopstilling.

Hanstholm kommune og Viborg amt har overtaget Hanstholm Fyr. Museet har lagt meget arbejde i at udforme såvel de ydre som de indvendige rammer for fyret og arbejder nu på at få etableret en række permanente samlinger, så fyret kan åbne sommeren 1979.

Det er en meget spændende, men også meget krævende opgave. Med lokalerne på Hanstholm fyr får vi lejlighed til at vise og fortælle om såvel nyere tid som vores helt enestående natur.

I påsken lånte vi vores særudstillingslokale ud til Thistedudstillingen. I sommerferien var den samling af Willumsen-grafik, Thisted kommune erhvervede fra Bornerups dødsbo udstillet og fra 1. december vil der være en meget fin udstilling af olmerdug - Esthers dynetøjer, en privatsamling.

Udstillingen om redningsvæsenet kørte videre i Hanstholm.

Vi har med støtte fra Sparekassen Thy udgivet en bog

om Thisted Kirke skrevet af arkitekt Poul Hansen. Det er første gang en kirkerestauration er fulgt op med en dokumentation, hvilket er meget glædeligt. Omkring 1. dec. kommer endelig bogen om Thisted by "Thisted værd at værne". "Oldtidsminder i Thy" er nu ved at være udsolgt og en ny udgave forberedes.

Museumspædagogen har lavet en skolekasse med lysbilleder om stenalderen og én om gamle håndværk. Museumspædagogen har ligeledes lavet et hæfte og en lysbilledserie om Thisted gennem tiderne og har lavet drejebog til en film, der nu er under optagelse, om gamle traditioner i landbruget.

Vi har også i år modtaget mange fine gaver der på den ene eller anden måde supplerer de eksisterende samlinger.

Besøgstallet kommer i år til at ligge på ca. 12.000.

Museet for Thy og Vester Han Herred takker for velvilje og interesse for vores arbejde i 1978.

Jette Kjær

(Kilde: Historisk Årbog for Thy, Mors og V. Hanherred 1978, side 134-138).